

01 ביולי 2018
י"ח בתמוז תשע"ח
0491-0011-2018-002299

חוזר מס' 30/2018

אל: הסמנכ"לים הבכירים למינהל ולמשאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך
המנהלים האדמיניסטרטיביים בבתי החולים הממשלתיים
הממונים על הרווחה במשרדי הממשלה וביחידות הסמך

הנדון: תכניות עבודה משרדיות בתחום הרווחה לשנת 2018 – סיכום ביניים

1. רקע/כללי

שלום לכולם,
הנחיית הנציב בנושא נוהל רווחה פורסמה במהדורה מעודכנת בתאריך 3.4.2017 והציגה את תפיסת הרווחה החדשה בשירות המדינה. תפיסה המשלבת בין הגישה הסוציאלית השמה דגש על סיוע לפרט במשבר ובמצוקה לבין הגישה האוניברסלית המתמקדת ברווחתם של כלל העובדים. במסגרת הנוהל התבקשתם לגבש, כמידי שנה, תכנית עבודה לקראת שנת 2018 ולהגיש דוחות ביצוע לשנה שחלפה – שנת 2017.

2. מטרות הנוהל/מדיניות

מטרתה של תכנית העבודה הייתה, בין היתר, לסייע בעיצוב ובגיבוש תפיסת הרווחה המשרדית ובה בעת לשקף את שינוי התפיסה כפי שבא לידי ביטוי במדיניות הרווחה, מתפיסה שעיקרה טיפול במצוקות (welfare) לתפיסה שעיקרה שיפור איכות החיים במקום העבודה (wellbeing). ביקשנו מכם לעצב מחדש את תפיסת הרווחה במשרדכם, לאור השינוי שחל בתפיסת הרווחה בשירות המדינה. בנוהל הרווחה הוגדרו שגרות הדיווח והבקרה אחר יישום מדיניות הרווחה בשירות המדינה. תחום בכיר רווחה בנציבות שירות המדינה יגבש, מידי שנה, דוח בקרה מסכם, בשיתוף אגף הבקרה, שמטרתו לשקף את אופן יישום המדיניות, תוך התמקדות בנושא קונקרטי. השנה, בחר האגף להתמקד בגיבוש תכניות העבודה במספר היבטים:

היבט כמותי – מס' משרדים, תקציב רווחה ממוצע לעובד, התפלגות התקציב לפי הקטגוריות

היבט איכותני – מיצוב הרווחה באמצעות תכנית העבודה, יישום התפיסה החדשה (מיקוד בפעולות המשפרות את איכות החיים במקום העבודה) פעולות יזומות "חדשניות"

3. ממצאים :

ניתוח איכותני של תכניות העבודה

שמחנו להיווכח שיש לא מעט ממונים אשר גיבשו ועיצבו את תפיסת הרווחה במשרדם, לשנת 2018, בהתאם לשינוי שחל בתפיסת הרווחה בשירות המדינה.

מתוך 60 משרדים הגישו 20 משרדים כמפורט להלן:

הנהלת בתי המשפט, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מערך הסייבר הלאומי, משרד האנרגיה, משרד החקלאות, המשרד לשירותי דת, משרד המשפטים, משרד ראש הממשלה, משרד התחבורה, משרד התקשורת, רשות האכיפה והגביה, רשות ההגבלים העסקיים, רשות החשמל, בי"ח ברזילי, בי"ח הלל יפה, בי"ח פלימן, בי"ח שמואל הרופא, מרכז רפואי דורות נתניה, מרכז רפואי לבריאות הנפש מעלה כרמל, מרכז רפואי שער מנשה.

מתוך הדוחות שהגשם להלן כמה מהפעולות והמשימות אשר ציינתם כי ראוי שינקטו במשרדכם, לאור הפערים והצרכים שזיהיתם, בהתאם לסעיפים המפורטים להלן :

א. על מנת לשנות את תפיסת תחום הרווחה והעצמת חשיבותו בקרב מנהלי ועובדי הארגון, יש צורך בביצוע פעולות אקטיביות. התבקשם לתאר את הפעולות הנדרשות, לדעתכם, על מנת להוביל את מימוש התפיסה במשרדכם, להלן כמה מתשובותיכם:

- הזרמת מידע לעובדים בכל הקשור לנושא הרווחה ותקשור שוטף – אם באמצעות מיילים, הפצת עיתון אחת לרבעון הכולל מידע ועדכונים על זכויות וכד'
- פרסום שוטף לעובדים בדבר זכויותיהם, פרסום זכויותיהם בביטוח לאומי
- הפצת שאלונים לזיהוי צרכים בנושאי הרווחה השונים
- הרצאות על פעילות הרווחה בפני מנהלים ועובדים
- שיחות יזומות עם העובדים וההנהלה על חשיבותה של הרווחה

ב. רכיב חיוני להובלת שינויים הוא מיצוב תחום הרווחה כשותף בתהליכי הניהול בארגון - נשאלתם מהם השינויים והפעולות שיש לבצע, לדעתכם, על מנת למצב את התחום מחדש:

- כל עובד, בכניסתו לשירות, יקבל ממחלקת הרווחה במשרד, חוברת ובה מפורטים כל זכויותיו
- יחידת הרווחה תיטול/נוטלת חלק בהצגת תכנית עבודה בפורום ההנהלה
- קיום פגישות עבודה סדורות עם הסמנכ"ל/ית הבכיר/ה למינהל ומשאבי אנוש
- ייעוץ שוטף למנהלים בארגון בתחום הרווחה
- עידוד מנהלים, ע"י מחלקת רווחה, לבחור עובדים בעלי הישגים מיוחדים כתמריץ למצוינות ומחויבות

ג. יעד מרכזי שנקבע הוא חיזוק תחושת ההזדהות, המחויבות והגאווה כלפי הארגון וכלפי שירות המדינה. נשאלתם כיצד בכוונתכם לפעול לקידום יעד זה במשרד:

- גיוס עובדים לטובת תכנון ומימוש פעילויות ליצירת מעורבות ומחויבות
- ארגון ימי הווי וגיבוש לעובדים ומשפחותיהם
- פעילויות מחלקתיות וצוותיות לצרכי גיבוש
- פעילויות סביב אירועים במעגלים משפחתיים
- ארגון ימי כיף לילדי העובדים והנכדים
- ארגון ימי עיון ייחודיים כגון: לעובדים לילדים עם צרכים מיוחדים
- קידום תכניות בריאות במשרד
- מתן כלים לעובדים לשיפור איכות חייהם – שמירת משקל, מניעת עישון, איזון כלכלי וכד'
- ביצוע סקר סיכונים ארגוניים שנתי לזיהוי גורמי סיכון בסביבת העבודה של העובד
- התנדבות עובדי המשרד בקהילה – יעד לאומי (לדוגמא, בארגון "לתת")
- פעילות התנדבותית בתוך המשרד/המרכז הרפואי
- התייחסות ייחודית למגזרים שונים והעצמתם כחלק אינטגרלי מהפעילות
- סיור לעובדים להכרת הפרוייקטים של המשרד
- הפעלת מועדונית לילדי העובדים בסוף חופשת הקיץ
- טקס זיכרון לעובדים שנפטרו בטרם עת ושמירה על קשר עם המשפחה

ד. כחלק מנוהל הרווחה, ניתן מפתח הקצאה לסל שירותים אחיד לכלל עובדי המדינה. בנוסף, ישנו סל שירותים תוספתי הנתון לשיקול דעתו של המשרד בהתאם לאופיו ולתקציב העומד לרשותו. התבקשתם לפרט מה משרדכם מתכנן לבצע בשנת 2018 במסגרת סל השירותים התוספתי, להלן כמה מתשובותיכם:

- פעילויות ייחודיות לציון שנת ה-70 למדינה (70 שנה לחקלאות)
 - היערכות לשעת חירום – בניית תשתית ונהלי עבודה להפעלה בשעת חירום בהקשר של הגורם האנושי
 - הרצאות בנושאי התמודדות עם השכול ומחלות קשות
 - הקמת קבוצות תמיכה להתמודדות עם השכול
 - הקמת חוג ריקודי עם אחרי שעות העבודה
 - ערב הצדעה לעובדי המרכז הרפואי
 - הפעלת מועדונית לילדי העובדים בסוף חופשת הקיץ
- אין ספק כי הוצגו על ידכם כמה רעיונות יצירתיים ויישומיים לשינוי תפיסת הרווחה המשרדית בהתאם לשינוי התפיסה שחל בשירות המדינה.
- נשמח לקבל רעיונות נוספים ואחרים ממשרדים אשר טרם הגישו תכנית העבודה.

4. פעולות יזומות בתחום בכיר רווחה לשנת 2018

1) עדכון סל הרווחה הבסיסי לכלל עובדי המדינה

בימים אלה נשלח אליכם עדכון לסל הרווחה הבסיסי שנקבע בנוהל הרווחה, הכולל התייחסות לאופן המיסוי בגין הרכיבים השונים הכלולים בסל וכן הערות והבהרות ליישום סל הרווחה, **תוך התייחסותנו לגמישות התקציבית** האפשרית בתכנון סל הרווחה המוצע. עדכון הסל נעשה לאחר עבודת מטה משותפת של אגף בכיר הדרכה, השכלה ורווחה בנציבות שירות המדינה ומטה השכר באגף החשב הכללי.

2) קידום נושא הבריאות במשרדים

על פי מחקרים נמצא, כי ארגון המשקיע בתכנית בריאות לעובדיו נהנה יותר מגידול בתפוקות העובדים בעבודה, מירידה במספר ימי ההיעדרות של העובדים, מעלייה בשביעות הרצון של עובדיו ומעליה בתחושת המחויבות, השייכות וההזדהות של העובדים עם הארגון.

השנה השיק האגף את הקורס "**עובדות על הבריאות**" בשיתוף מרכז רפואי הדסה ונעמת. הקורס הציע תכנית ייחודית לממונות על הרווחה, תכנית אשר הכשירה אותן להיות שגרירות בריאות במשרדן ולהוביל תכנית לקידום בריאות, תוך דגש על העצמתן האישית והכשרתן להובלת שינוי במקום העבודה.

אנו ממליצים לכל הממונים על הרווחה, גם לאלה אשר לא השתתפו בקורס, ליטול חלק בתכנית לקידום הבריאות ולעידוד אורח חיים בריא של העובדים, אם ע"י עידוד לתזונה בריאה ונבונה (במזנונים ובכיבוד הניתן בשיבות), אם ע"י קיום סדנאות בנושא התזונה הנבונה, עידוד לפעילויות ספורט, מניעת מחלות, ביצוע בדיקות תקופתיות, סדנאות והרצאות בנושא מניעת העישון, סדנאות והרצאות בנושא מניעת השמנה ועוד.

3) ייעוץ מקצועי לממונים על הרווחה

גם השנה ניתן להסתייע במכון "שדות יעד חן" במתן ייעוץ מקצועי וליווי במגוון מצבי משבר, לחץ ודחק בעבודה. הייעוץ ניתן לממונים על הרווחה ככלי עזר נוסף במתן סיוע לעובדיהם המתמודדים עם בעיות, טראומות ומשברים. המשברים יכולים להתרחש הן ברמה הפרטנית והן ברמה המערכתית (קבוצת עובדים יחידות וכו'). הסיוע ניתן בדרך של ליווי מקצועי, תמיכה אישית והכוונה.

4) תכנית לימודים לממונים על הרווחה בנושא: עובדים המטפלים בבני משפחה (caregivers)

כמעט כולנו מטפלים או שנטפל בשלב מסוים בחיינו בן משפחה המתמודד עם קשיים בתפקוד היומיומי מפאת זקנה, מחלה, או מוגבלות. כמעט כולנו נהפוך בשלב זה או אחר בחיינו ל – caregiver.

למציאות זו יש השפעה הן על העובדים והן על מקום העבודה. המחיר האישי והארגוני הוא גבוה. לכן **סיוע לעובדים המטפלים בן משפחתם במקומות העבודה הוא אינטרס חברתי כלכלי של כולנו.**

בכוונת האגף להמשיך בתכנית לצמצום הפגיעה בעובד המטפל וכן, לדאוג ולסייע לעובדים המטפלים בן משפחתם, **תוך שמירה על התפוקות הארגוניות ותוך עידוד ליצירת סביבה תומכת עבורם.** בתכנית מתווה זו נשלב את **גיוינט ישראל ואש"ל** אשר חברו יחדיו לעמותת **Caregivers Israel** הארגון הישראלי לבני משפחה מטפלים, למהלך של עבודה משותפת עם מקומות העבודה למען יצירת מודעות, גיבוש מדיניות ארגונית ולהנגשת מענים המחזקים את העובדים ומצמצמים את המחיר הארגוני הכרוך בתופעה מתרחבת זו. **בשלב הראשון –** ייערך פיילוט במשך שנה ובו ישולבו כ-10 משרדים נבחרים אשר בשלים להשתלב בתכנית ובתהליך הטמעת הנושא.

מטרות ההכשרה - הקניית כלים ומיומנויות הנוגעים לטיפול בנושאים הקשורים בבני משפחה מטפלים, הכרות עם מודלים להתערבות בארץ ובעולם, רכישת מיומנויות ניהוליות ואישיות להובלת תהליכים בארגון, יישום מודל ההתערבות בארגון והפעלה בשטח. בכוונתנו לארגן תכנית הכשרה לנציגי אותם המשרדים שייבחרו, כ-20 משתתפים (2 נציגים מכל משרד). פרטים בנושא יישלחו אליכם בהמשך.

5) קורס הכשרה בנושא רווחה לממונים על הרווחה

בימים אלו אנו פועלים, בסיוע אנשי מקצוע, לפתיחת קורס הכשרה בנושא הרווחה לממונים על הרווחה במשרדי הממשלה ויחידות הסמך, קורס אשר יקנה כלים ניהוליים ומקצועיים לממונים בתפקידם. בהמשך נעדכנכם בפרטים.

6) קיומם של פורומים עיתיים

אנו נוהגים לכנס את הממונים על הרווחה מעת לעת לימי עיון, כנסים, השתלמויות וכד'. השנה השתתפו הממונים על הרווחה ביום עיון/סדנה בנושא **"מיומנויות השיחה המסייעת"** שהתקיימה במשרד החוץ **בתאריך 19.2.2018**. ביום העיון נדונו מיומנויות יסוד לניהול שיחה מסייעת, כולל מבנה השיחה, מטרות השיחה, מיומנויות בסיסיות והיבטים של הקשר המסייע.

בנוסף, אורגן, כאמור, קורס **"עובדות על הבריאות"** שהחל **בתאריך 21.1.2018** היקף הקורס היה כ-76 שעות לימוד (12 מפגשים שבועיים ועוד 4 מפגשים לאורך השנה). בימים אלה הסתיים הקורס

והממונות על הרווחה ממשיכות להיות מלוות ע"י הצוות המקצועי של הקורס עד ליישום המלא של התכנית במשרדן.

אנו מתכננים השנה **יום עיון נוסף** באחד מהמשרדים ו**כנס בן יומיים** לממונים על הרווחה, **בחודש נובמבר 2018**, הכנס יתמקד הפעם בתחום בריאות העובד. פירוט התכנית וסדר היום יישלחו בהמשך.

5. המלצות לשנת 2019 :

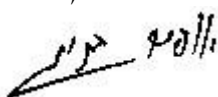
בכוונתנו לפרסם, לקראת הרבעון האחרון של שנת 2018, מסמך אשר יפרט ויסביר כיצד לגבש את **תכנית העבודה לשנת 2019**. גם בשנת 2019 בכוונתנו להמשיך ולעצב את תפיסת הרווחה במשרדים בהתאם לשינוי התפיסה שיזמה נציבות שירות המדינה **מתפיסה שעיקרה סעד -לתפיסה המעמידה את איכות החיים של העובד במקום העבודה, במרכז**. כמו כן, נמשיך **במיצוב הרווחה ככלי ניהולי אפקטיבי משפיע, יוזם ורלוונטי**. בהתאם לכך, נתבקשו להמשיך וליישם את מדיניות הרווחה כפי שבאה לידי ביטוי ב- נוהל הרווחה שפורסם בהנחיית נציב שירות המדינה ב-3.4.201. כמו גם, **ביישומו המלא של סל הרווחה המעודכן**, המוצע לכלל העובדים בשירות המדינה.

* * *

אנו מודים לכל אותם המשרדים ולכל הממונים אשר הגישו את תכנית העבודה כנדרש ובזמן. **אנו מצפים כי כל הממונים על הרווחה מכל משרדי הממשלה ויחידות הסמך, יגישו את תכניות העבודה** בהתאם לנדרש בהוראות המצורפות לתכנית העבודה.

נשמח לעמוד לרשותכם ולסייע בגיבוש התכנית לשנת 2019.

בברכה,

אופיר בניהו

מנהל אגף בכיר הדרכה, השכלה ורווחה

העתק : מר אהוד פראוור, מ"מ נציב שירות המדינה
מוטי אהרוני, סגן נציב שירות המדינה, בקרת ההון האנושי
ברוריה אטיאס, מנהלת תחום בכיר רווחה
מנהלי משאבי אנוש במשרדי הממשלה ויחידות הסמך